

עת"א 15981/12/14 - תייסיר מסארוה נגד מדינת ישראל - שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים
עת"א 15981-12-14 מסארוה(אסיר) נ'
מדינת ישראל /שירות בתי הסוהר
בפני כב' הרכב השופטים:
יגאל גריל, שופט בכיר [אב"ד]

כמאל סעב, שופט

שמואל ברלינר, שופט עמית

העותר: תייסיר מסארוה (אסיר)
ע"י ב"כ עוה"ד ראיד בכריה

נגד
המשיבה: מדינת ישראל - שירות בתי הסוהר
באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)
ע"י ב"כ עוה"ד גב' מירה רווה

החלטה

א. בפנינו עתירה נגד החלטתה של וועדת השחרורים (להלן: "**הוועדה**"), לפי חוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א - 2001 (להלן: "**החוק**") בראשות כב' השופט (בדימוס) חנוך שילוני מיום 11.11.14, לפיה נדחתה בקשתו של העותר לשחרור מוקדם.

ב. הנסיבות הצריכות לעניין הינן בתמצית אלה:

בהתאם לכתב האישום המתוקן שהוגש לבית המשפט המחוזי בנצרת הואשם העותר, שהינו יליד 1979, בכך כי שפך בקבוקי בנזין על משאית השייכת לדודו, והצית משאית זו באמצעות מצית וכתוצאה מכך נגרם למשאית נזק בסכום כולל של ₪ 47,000.

נטען בכתב האישום המתוקן, כי העותר שילח אש במזיד בדבר שאינו שייך לו והרס במזיד רכב או חלק ממנו.

סעיפי החוק לפיהם הואשם העותר הינם: הצתה לפי סעיף 448(א) של חוק העונשין, התשל"ז - 1977, וכן, חבלה לרכב במזיד לפי סעיף 413 + 413יב של חוק העונשין.

יחד עם העותר נשפט באותו תיק נאשם אחר על כך, שידע על תכניתו של העותר ולא נקט כל אמצעים סבירים למניעת המעשה.

ג. בגזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (ת"פ 34821-09-11, כב' השופט יוסף בן חמו), שניתן ביום 25.12.14, צוין, כי לפי תסקיר שירות המבחן העותר הוא בעל סף תסכול נמוך, והערכה עצמית נמוכה, תגובותיו עלולות להיות אימפולסיביות במצבים מורכבים, והוא מתקשה לגלות אמפתיה כלפי נפגע העבירה וקיים סיכוי גבוה להישנות התנהגות דומה בעתיד, ולכן, נמנע שירות המבחן מהמלצה טיפולית.

יצוין, כי בין משפחת המתלונן לבין העותר נערך הסכם סולחה הכולל גם אלמנט של פיצוי.

ד. בית המשפט המחוזי בנצרת ציין את החומרה שבהצתת משאית בעיבורה של עיר, מעשה העלול לגרום להתפוצצות ואף להתלקחות חומרי בערה נוספים.

בנוסף לא התרשם בית המשפט מקיומה של חרטה, גם לא היתה הודאה בהזדמנות הראשונה, ואף לא לקיחת אחריות.

נוכח כל האמור לעיל, גזר בית המשפט המחוזי בנצרת על העותר עונש מאסר בפועל לתקופה של 26 חודשים, וכן מאסר מותנה.

ערעורו של העותר לבית המשפט העליון נדחה ביום 8.4.13.

ה. על האמור לעיל יש להוסיף, שלחובתו של העותר הרשעות קודמות כדלקמן:

בתאריך 22.11.06 נדון העותר בבית משפט השלום בנצרת למאסר מותנה בן 7 חודשים ותשלום קנס בגין חבלה במזיד ברכב, תקיפה הגורמת חבלה ממש, איומים, והטרדה באמצעות מתקן בזק.

בתאריך 17.5.11 נדון העותר בבית משפט השלום בנצרת למאסר בפועל לתקופה של 3 חודשים, שהתאפשר לו לרצותו על דרך של עבודת שירות, ובנוסף גם מאסר מותנה ותשלום קנס, וזאת בגין החזקת אגרופן או סכין למטרה לא כשרה ואיומים.

נוסף, כי במהלך תקופת ריצוי המאסר הנוכחי נדון העותר גם ל-30 ימי מאסר בגין עבירה של נהיגה בזמן פסילה שאותה ביצע לפני תחילת מאסרו.

1. את עבירת ההצתה בגינה מרצה העותר כיום עונש מאסר בפועל, ביצע העותר כנגד בן משפחה (אחי אמו), ולכן הוגדר העותר תחילה כבעל פרופיל אלמ"ב, ואולם, עתירתו נתקבלה באופן שהפרופיל אלמ"ב - בוטל.

2. מצינת הוועדה בהחלטתה, כי בדו"ח הסוציאלי של גורמי הטיפול בשב"ס נכתב, כי העותר שהה בכלא "חרמון", שם סיים טיפול במסגרת פרויקט שינוי שנמשך כ - 7 חודשים. דא עקא, בסיכום הטיפול נרשם:

"התרשמות מאסיר בעל דפוסים אלימים נוקשים, מתקשה להתמודד עם מצבי קונפליקט, במצבים שכאלה מתקשה לתקשר עם הסביבה באופן יעיל ואדפטיבי, אז עולה התנהגות של דחיסה ולאחר תקופת זמן עלול לפעול באלימות... ניכר כי מונע מרצונו להתקדם בתנאי מאסרו מבחינת חופשות ושחרור מוקדם ונמצא במקום של הכרת דפוסיו האלימים, ניכר כי קיים קושי ליישם את הכלים אשר רכש במהלך הטיפול".

ח. מן הדו"ח הסוציאלי עולה עוד, כי העותר נמצא בבית המעצר "קישון" באגף לאסירי עבודה, שם שולב בעבודת מטבח. העותר נפגש עם יועץ רש"א שנית, אך לא נמצא מתאים לבניית תוכנית עקב האמור בדו"ח וועדת האלמ"ב, ובחוות דעת סיכום הטיפול בבית הסוהר "חרמון".

ט. בנוסף ציינה הוועדה, כי לחובתו של העותר מידעים מודיעיניים שליליים שתמציתם התנהגות אלימה בין כותלי הכלא. המידע האחרון הוא מאוקטובר 2014. הוועדה מצינת בהחלטתה, כי המידעים הינם ממקורות מהימנים ומוצלבים.

י. עוד ובנוסף, הונחה בפני הוועדה, מטעמו של העותר, תוכנית טיפולית שיקומית פרטית של מר עתאמנה סאמר, שהוא מאבחן ומטפל עוברי חוק, וזו כוללת טיפול פרטני, טיפול קבוצתי וסיכום תעסוקתי.

יא. הוועדה הגיעה למסקנה כי העותר אינו ראוי לשחרור מוקדם מחמת מסוכנותו לשלום הציבור, וכן מפאת התנהגותו השלילית והאלימה בין כותלי הכלא.

הוועדה הוסיפה, כי מסוכנותו של העותר עולה בעיקר מתוך הדו"ח הסוציאלי השלילי והאמור בסיכום הטיפול שעבר בבית הסוהר "חרמון", כמפורט לעיל.

יב. בנוסף, סברה הוועדה, שאין להתעלם מחוות הדעת המקצועית של וועדת האלמ"ב על כך שהעותר נמצא רק בשלב ראשוני של רכישת מודעות לדפוסיו האלימים, אך בפועל עדיין מתקשה ליישם את הדברים ולערוך שינוי התנהגותי.

יג. לבסוף, ציינה הוועדה, כי לפי נתוניו של העותר התוכנית הטיפולית הפרטית שהוגשה מטעם העותר אין בה כדי לאיין את מסוכנותו של העותר ותוכנית זו אף מתעלמת מחוות דעת מקצועיות שניתנו לגבי העותר, ובגין כל אלה דחתה הוועדה את בקשת העותר לשחרור מוקדם.

יד. העותר ממאן להשלים עם החלטתה של הוועדה ועתירתו מונחת בפנינו.

לטענת העותר, לא פעלה הוועדה בסבירות ובמידתיות ולא שקלה את כל השיקולים הרלוונטיים בעניינו של העותר, וכן פעלה בניגוד להוראות סעיף 9 של החוק.

טו. טוען העותר, כי הוועדה התייחסה לחוות דעת בעניינו לגבי התקופה בין 24.2.14 עד 7.9.14, הגם שעניינו של העותר הובא בפני הוועדה בתאריך 11.11.14, דהיינו, למעלה מחודשיים לאחר המועד אליו התייחסה חוות הדעת, ולכן, היה מקום, כך נטען, לערוך חוות דעת חדשה לגבי מצבו של העותר.

טז. נטען גם, כי למקום נכבד בקביעתה של וועדת השחרורים בנוגע למסוכנותו של העותר זכתה חוות דעת גורמי הטיפול ב"פרוייקט שינוי" ונטען, שלא ניתן ללמוד ממנה לגבי מסוכנותו של העותר נכון להיום.

יז. עיקר החלטת וועדת השחרורים מתבססת, כך נטען, על כך ששחרורו של העותר יש בו כדי להוות סכנה לשלום הציבור ולמסקנה זו הגיעה הוועדה מתוך חוות דעתם של גורמי הטיפול ובבחינת למעלה מן הדרוש, הוסיפה הוועדה, שגם התנהגות העותר בין כותלי בית הסוהר היתה שלילית.

אמנם, הוצגו בפני הוועדה דו"חות חסויים, אך לטענת העותר, לא ניתן להתרשם כי קיימת התנהגות שלילית מצידו, ועצם קיומו של סכסוך עם אסירים אין בו כדי להעיד על התנהגות שלילית מצד העותר.

יח. בנוסף, טוען העותר, כי אמנם הגדרתו כאסיר אלמ"ב בוטלה, ואולם החלטת הוועדה נתנה משקל כבד לחוות הדעת של וועדת האלמ"ב. לעומת זאת, לא העניקה הוועדה כל התייחסות להסכם סולחה עם משפחת הקורבן ובנוסף לתצהיר אחיו של הקורבן, שאין לו התנגדות לשחרורו המוקדם של העותר, ואין כל מסוכנות כלפי בני המשפחה משחרורו של העותר.

יט. לכך, לפי הנטען, לא היתה התייחסות של הוועדה. לטעמו של העותר, יש בהחלטת הוועדה משום איזון שגוי בין הגורמים השונים שעליהם יש לתת, בעניינם, את הדעת כדי להכריע בשאלת מסוכנותו.

נטען גם, שאין בפנינו כל ראיה המצביעה על מעורבותו של העותר בעבירות משמעת בעלות משמעות.

כ. בכל הנוגע לתוכנית הטיפולית של מר סאמר עתאמנה שהונחה בפני הוועדה, נטען בעתירה, כי הוועדה הסתפקה באמירה שאין בתוכנית זו כדי לאיין את מסוכנותו של העותר מבלי לנמק כיצד הגיעה הוועדה למסקנה זו, הגם שהתוכנית הטיפולית מפורטת ומנומקת ויש בה תוכנית שיקומית היכולה לאיין כל מסוכנות.

כא. העותר גם מצביע על כך, שחוק שחרור על תנאי ממאסר מורה בסעיף 9(8)(א) לבחון גם את אפשרות השתלבותו של אסיר בעבודה סדירה או בתוכנית טיפולית, ומכאן, שהמחוקק ראה בעבודה מסודרת חלופה אפשרית לתוכנית שיקום והרי עניין עבודתו של העותר לא נבחן כלל על ידי הוועדה, ומכאן, שעמדת הוועדה מנוגדת לעמדתו של המחוקק.

כב. מכאן העתירה להורות על שחרורו המוקדם של העותר, כשהתאריך של השחרור המינהלי המוקדם היה 8.7.14 ותאריך השחרור המינהלי לפי חישוב עד סוף התקופה הינו 7.4.15.

כג. בישיבה שהתקיימה בפנינו ביום 8.1.15 חזרו בפנינו באי כוחו של העותר על תמצית הנימוקים, כפי שהופיעו בעתירה שבפנינו. לטעמם של ב"כ העותר חרגה החלטתה של הוועדה באופן קיצוני מן המתחם, תוך התעלמות למעשה מן התוכנית השיקומית הפרטית שהונחה בפני הוועדה, חרף היותה מנומקת ומפורטת וכוללת פן טיפולי נרחב, פרטני, קבוצתי ותעסוקתי, ולא היה מקום לדחות תוכנית שכזו.

כד. עוד היה מקום, כך לטענת ב"כ העותר, ליתן את הדעת למגוון הקורסים שעבר העותר בתקופת מאסרו והקבוצות הטיפוליות בהן נטל חלק, לרבות השתתפותו במשך כשישה חודשים ב"פרוייקט שינוי", וכן בשתי קבוצות של שליטה בכעסים.

בנוסף, הדגישו באי כוחו של העותר, שבגמר כל הקורסים האלה הועבר העותר לעבודה כאסיר במטבח, והרי לא כל אסיר זוכה להיות משובץ בעבודה שכזו, וחזקה על גורמי הכלא שבחנו את הנתונים בטרם שיבצו את העותר בעבודה במטבח.

כה. לטעמם של ב"כ העותר, התנהגותו הכללית של העותר לאורך תקופת מאסרו, לרבות הקורסים שעבר והקבוצות הטיפוליות שהשתתף בהן, אמורה היתה להטות את הכף לזכותו, וזאת בניגוד לקביעתה של הוועדה.

בנוסף, הדגישו ב"כ העותר, כי קורבן העבירה הוא אחיה של אמו של העותר ונעשתה סולחה ביניהם בטרם החל לרצות את תקופת המאסר.

כו. שונה היתה עמדת ב"כ המשיבה שסברה, כי החלטתה של הוועדה סבירה ואין העותר עונה על הקריטריונים אשר בסעיף 9 של החוק.

הוועדה ציינה בהחלטתה את עברו של העותר, ואת העובדה כי זהו מאסרו השני ומה גם שבפני הוועדה הונח דו"ח סוציאלי שהוכן לאחר תקופה ממושכת של שהייה בבית הסוהר.

כז. מציינת ב"כ המשיבה, כי למרות כל הסדנאות בהן השתתף העותר, המסקנה העולה מן הדו"ח היא שמדובר באסיר בעל דפוסים אלימים ונוקשים, ורשאית היתה הוועדה להעדיף את האמור בדו"ח הסוציאלי על פני אותה תוכנית שיקומית שהוגשה מטעמו של העותר.

כח. לאחר שנתנו דעתנו להחלטתה של הוועדה, לטענות המופיעות בעתירה, לרבות האמור בתוכנית הטיפולית שמטעם העותר, ולאחר שהבאנו בחשבון את טיעוניהם בעל פה של ב"כ הצדדים בפנינו, ולאחר שעיינו במידע החסוי שהוגש לעיונו, בכתב האישום המתוקן שלפיו הורשע העותר, בגזר הדין, בגיליון הרשעות הקודמות, ובדו"ח הסוציאלי שהונח בפני הוועדה, מסקנתנו היא, שדין העתירה להידחות.

כט. סעיף 3 של החוק קובע, שאם נשא אסיר 2/3 לפחות מתקופת המאסר שעליו לשאת:

"רשאית וועדת שחרורים, לבקשתו, לשחררו על תנאי מנשיאת יתרת תקופת המאסר; ואולם לא תשחרר וועדת השחרורים אסיר כאמור, אלא אם כן שוכנעה כי האסיר ראוי לשחרור וכי שחרורו אינו מסכן את שלום הציבור" (ההדגשה שלנו).

מכאן, שתנאי מוקדם לשחרור על תנאי ממאסר הינו, כי הוועדה השתכנעה שהאסיר אכן ראוי לשחרור וכי אין בשחרורו כדי לסכן את שלום הציבור.

ל. סעיף 9 של החוק מפרט את השיקולים שעל הוועדה לשקול באשר לסיכון הצפוי משחרורו של האסיר לשלום הציבור ולרבות למשפחתו, ולנפגע העבירה, כמו גם סיכויי שיקומו, והתנהגותו בכלל.

לא. בין שאר הנתונים על הוועדה להביא בחשבון גם את העבירה בגינה נושא האסיר עונש מאסר, נסיבות ביצועה, סוגה, חומרתה, היקפה ותוצאותיה, כמו גם את הרשעותיו הקודמות של האסיר, מספרן, תכיפותן, סוגי העבירות בהן הורשע, חומרתן, נסיבות ביצוען, ותוצאותיהן, ולרבות גם התנהגותו של האסיר בבית הסוהר במהלך תקופת מאסרו, בין אם לחיוב ובין אם לשלילה.

לב. אנו סבורים, כי לא נפל פגם כלשהו בהחלטתה של הוועדה.

נעיר, כי התערבות בית המשפט בהחלטות של וועדת שחרורים נעשית על דרך הצמצום וככלל, אין בית המשפט היושב כבית משפט לעניינים מינהליים מתערב בהחלטותיה של וועדת השחרורים אלא מקום בו מתגבשת עילת התערבות מינהלית כגון: שנשקלו שיקולים זרים, או לא נשקלו השיקולים הנדרשים לעניין, או מקום בו לוקה ההחלטה בחוסר סבירות קיצונית, עיינו: רע"ב 3686/10 סמיר גנאמה נ' וועדת השחרורים (מיום 9.12.10), עמ' 2 פסקה 8 לפסק דינו של המשנה לנשיאה (כתוארו אז) א' ריבלין:

"יודגש כי בית המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים אינו פועל כערכאת ערעור על החלטת הוועדה, אלא הוא בוחן את החלטת הוועדה כהחלטה מינהלית, ומכאן שהתערבותו של בית המשפט תיעשה רק במקרים בהם קמה עילה מאלה המאפיינות את המשפט המינהלי כנגד החלטת הוועדה. על בית המשפט לשמור על מרחב של שיקול דעת לוועדה בהחלטתה לגבי שחרור אסירים, ולהתערב בהחלטותיה רק אם הן לוקות בחוסר סבירות קיצוני (ראו בין השאר: עע"א 2/83 ועדת השחרורים נ' אסיאס, פ"ד לז(2) 688 (1983); בג"ץ 89/01 הוועד הציבורי נגד עינויים נ' ועדת השחרורים, פ"ד נה(2) 838, 871 (2001); רע"ב 4570/02 מחאמיד נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(5) 236 (2002))."

על כך, יש להוסיף, שאין לאסיר זכות קנויה לשחרורו המוקדם מכוח החוק.

לעניין זה עיינורע"ב 4802/14 עיסאם דעאדלה נ' מדינת ישראל, פסקה 8, כב' השופט י.עמית (מיום 18.9.2014).

"כידוע, אין לאסיר זכות קנויה שעונשו יקוצר ועליו לרצות את מלוא התקופה שנגזרה לחובתו (ראו, לדוגמה, רע"ב 205/08 עסילה נ' שירות בתי הסוהר, [פורסם בנבו] פסקה 8 והאסמכתאות שם (24.6.2008); עניין פלוני, פסקה 13). עם זאת, חוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001 (להלן: החוק), הקנה לוועדה סמכות שבשיקול דעת להעניק שחרור מוקדם לאסיר העומד באמות המידה שנקבעו בחוק, אם נשא לפחות שני שלישים מתקופת המאסר שעליו לשאת, ואם שוכנעה הוועדה כי האסיר ראוי לשחרור וכי שחרורו אינו מסכן את שלום הציבור. בהתאם, על האסיר מוטל הנטל לשכנע את הוועדה בהתקיימות קריטריונים אלו."

לג. נזכור, כי העבירה שביצע העותר חמורה היא: שפיכת שני בקבוקי בנזין על משאית והצתתה בסמוך לביתו של המתלונן. כפי שבצדק ציין בית המשפט המחוזי בנצרת בגזר דינו, עבירה זו של הצתה היא מן העבירות החמורות. לביצוע העבירה קדם תכנון מוקדם, כשהעותר, ביחד עם הנאשם הנוסף, נסעו לתחנת דלק, העותר רכש שני בקבוקי בנזין ובעזרתם הצית את המשאית החונה בשכונת מגורים, דבר שעלול היה לגרום להתפוצצות.

לד. ראוי גם לציין את התרשמות בית המשפט המחוזי שדן בעניינו של העותר, כי לא היתה הודאה בהזדמנות הראשונה, לא היתה חרטה ולא היתה נטילת אחריות, כעולה מתסקיר שירות המבחן שהונח בפניו.

לה. עוד רשאית, ואף חייבת היתה, הוועדה להביא בחשבון את עברו הפלילי של העותר. אך כשנה בטרם נדון העותר בגין עבירת ההצתה נשפט הוא ביום 17.5.11 בגין עבירות של החזקת אגרופן או סכין וכן איומים (ונדון אז לשלושה חודשי מאסר בעבודת שירות), זאת לאחר שבשנת 2006 נשפט בגין חבלה במזיד ברכב, תקיפה הגורמת חבלה ממש, איומים והטרדה באמצעות מתקן בזק.

לו. הדו"ח הסוציאלי כפי שהונח בפני הוועדה, והמתייחס לתקופת שהותו של העותר במאסר, אף הוא אין בו כדי לשכנע שהעותר ראוי לשחרור.

בסיפא של הדו"ח הסוציאלי הנושא תאריך 6.11.14 צוין:

"... בסיכום הטיפול התרשמות הגורמים המטפלים כי מונע מרצונו להתקדם בתנאי מאסרו מבחינת חופשות ושחרור מוקדם ונמצא במקום של הכרת דפוסיו האלימים, וכי קיים קושי ליישם את הכלים אשר רכש במהלך הטיפול" (ההדגשה שלנו).

לז. נוכח כל האמור לעיל, רשאית היתה הוועדה להתבסס על כל הנתונים הנ"ל שהונחו בפניה (ובכלל זה, בין היתר, המידע החסוי), ולקבוע שאין בתוכנית הטיפולית השיקומית מטעמו של העותר כדי לאיין את מסוכנותו של העותר.

לח. לא שוכנענו כי נפל פגם כלשהו, לא בשיקוליה של הוועדה ולא במסקנה שאליה הגיעה ולפיכך, אנו מורים על דחיית העתירה.

ניתנה היום, כא' טבת תשע"ה, 12 ינואר 2015, בהעדר הצדדים.

המזכירות תמציא העתקי החלטה זו בדואר אל:

1. ב"כ העותר - עו"ד ראיד בכריה, עראבה

2. עו"ד גב' מירה רווה, פמ"ח (פלילי)

3. העותר עצמו, באמצעות שב"ס - מחלקת האסיר

ב"כ המשיבה, עו"ד גב' רוזה, תוכל לקבל את המידע החסוי מלשכתו של האב"ד.

ש' ברלינר, שופט עמית

כ' סעב, שופט

י' גריל, שופט בכיר
[אב"ד]